

CLUBONTWIKKELING & SAMENWERKEN

ALLEMAAL UITBLINKENDE
MEIDEN – DEEL 3

Inhoud

Inleiding	3
Uitblinker 1: Romy (13) DSVP Pijnacker JO.13-1	5
Clubontwikkeling	10
Uitblinkers 2: Roos (12) en Justine (10) BFC Bussum MO.15-1 en JO.13-2	17
Kaderontwikkeling	24
Uitblinker 3: Dian (13) FVC Leeuwarden MO.15-1	33
Samenwerken	38
Tot slot. Wat kan de KNVB voor jouw vereniging betekenen?	42

Clubontwikkeling & Samenwerken

Meiden hebben in korte tijd het Nederlandse voetbal veroverd. Op de velden en in de clubkantines zijn ze niet meer weg te denken. En dit is nog maar het begin. Elk jaar wint onder meiden voetbal aan populariteit, elk seizoen schrijven verenigingen nieuwe vrouwelijke leden bij in het ledenbestand. Verenigingen zijn meestal blij met hun komst, want meiden en vrouwen zijn graag geziene leden. Sportief en sociaal betekenen ze een grote verrijking.

Andersom kunnen verenigingen aan spelers nog niet altijd de aandacht geven die zij verdienen. Veel meiden spelen bijvoorbeeld niet op het niveau dat bij hun talent, beleving, ambitie en leeftijd past.

In deze KNVB-serie staan de wensen van meiden centraal. Meiden van vijf jaar, meiden van negen, elf, dertien en negentien jaar, stuk voor stuk meiden die in hun voetballoopbaan weerstanden ervaren. Meiden die een verhaal te vertellen hebben. Meiden die elk seizoen opnieuw moeten zoeken naar een voetbalomgeving, een vereniging en een team dat beter past bij hun niveau, talent, beleving, ambitie, leeftijd en doelstelling. Voor veel van hen is dat nog altijd geen eenvoudige opgave.

Geen meisje is gelijk, geen vereniging is dezelfde. Zo staat een kleine vereniging met weinig meidenleden voor een andere uitdaging dan een grote vereniging die beschikt over meidenteams in elke leeftijdscategorie. Een vereniging in de stad, met een divers en dynamisch ledenbestand, heeft met andere

problemen te maken dan een dorpsvereniging, waar families al decennia voetballen. Wij zijn bij een aantal meiden en hun verenigingen op bezoek geweest. De meiden vertelden wat zij zo leuk vinden aan voetbal. Ook vertelden zij wat ze leuk vinden aan hun trainer, en aan hun team. Daarnaast lieten ze zien wat er binnen hun vereniging beter geregeld kan worden.

Die uitdagingen hebben we teruggebracht tot vier thema's. Aan elk thema wijden we een boekje. Met daarin onderzoek en expertise, en openhartige ervaringen van clubbestuurders, trainers-coaches, ouders en vooral de speelsters zelf. Naast dit boekje – Clubontwikkeling & Samenwerken – zijn de delen Het Meisje Centraal, Werving & Behoud en Talentontwikkeling beschikbaar. De KNVB hoopt met deze boekjes op meer bewustwording van de problematiek die meiden ervaren. Ook willen we de oplossingen delen die verenigingen al bedacht hebben. We wensen je veel leesplezier, inspiratie en succes met het begeleiden van speelsters, en het verder ontwikkelen van het meidenvoetbal op je vereniging. Door het centraal stellen van elke voetbalster.

KNVB & Jeroen Siebelink

Juli 2016

Uitblinker 1: Romy (13)

Naam: Romy
Leeftijd: 13
Team: JO.13-1
Positie: **centrale verdediger**
Vereniging: **DSVP, Pijnacker**
Leden: 900
Vrouwelijke leden: **235 (35 vrouwen en 200 meiden)**

'Ik mocht niet bij de jongens'

Romy (13), centrale verdediger van DSVP JO.13-1: 'Op mijn derde wilde ik al op voetbal. Bij Ajax, haha. Maar ik moest eerst mijn zwemdiploma halen. Toen ik met mijn B-diploma in de hand naast het zwembad stond, riep ik: "dus vandaag mag ik op voetbal!" Op straat voetbalde ik met jongens, maar bij DSVP speelde ik de eerste jaren in meidenteams. Deze selectieteams kwamen wel uit in jongenscompetities, dus zo speelde ik toch tussen de jongens. Als ik aan de bal was, keken de andere meiden toe, met de armen over elkaar. Toen ik een keer mocht meetrainen met de jongens, viel me meteen het verschil op. Zodra ik de bal had, bewogen de medespelers. Ze liepen vrij, ik kon ze aanspelen. Als O.11-pupil kwam ik uit in de KNVB-regioselectie. De KNVB-trainer zei dat het beter was als ik tussen

de jongens van DSVP zou spelen. Ik ben lang en dun, van voetbal met jongens zou ik sterker worden. Dat wilde ik zelf ook, want ik wil later profvoetballer worden.

Maar toen ik dit plan een keer voorstelde aan mijn trainer van DSVP, zei hij nee. Ze wilden er niet aan meewerken. Daar begreep ik niks van. Toen is mijn moeder gaan bellen met mensen van de vereniging.

Maar ook tegen haar zeiden ze nee. DSVP is groot geworden door meiden en jongens gescheiden te laten voetballen, zeiden ze. Veel meiden melden zich juist bij deze vereniging aan omdat ze alleen in een meiden-team willen spelen. Maar wat had ik daarmee te maken? Mijn moeder begreep het ook

‘Jongens bij de jongens, meiden bij de meiden. Maar waarom?’

– Romy –

niet. Sommige mensen willen nu eenmaal dingen houden zoals ze zijn, zei ze. Jongens bij de jongens, meiden bij de meiden. Overstappen naar een andere vereniging wilden we ook niet, want we hadden het hier verder naar ons zin. Uiteindelijk heeft mama iemand van het hoofdbestuur aangesproken. Die heeft het geregeld. De trainer van JO.13-2 stond er ook voor open. In JO.13-1 sta ik niet meer voorin. Ik ben centrale verdediger. Dat verbaasde me wel, maar nu maakt het niet meer uit. Als ik maar zo hoog mogelijk kan voetballen. Bij de KNVB stond ik vaak linksbuiten, maar als ik de bal kwijt was moest ik veel lopen. Eigenlijk vind ik het achterin fijner. Ik heb een goede trap en een goede techniek. Van mijn trainer moet ik bij het afpakken van de bal mijn lichaam beter leren gebruiken, een beuk durven uitdelen. Maar dat zit niet echt in me. Ik wil dingen liever voetballend oplossen. Met een actie, een combinatie. Want de jongens van JO.13-1 bieden zich altijd goed aan, heerlijk is dat. Of ik de meiden mis? Geen moment. Ze praten over make-up of over jongens. Bij meiden-teams is wel wat meer gezelligheid. Verloren? Dan is het echt niet minder gezellig. Als jongens verliezen, zijn ze bloedchagrijnig.'

'Er moest een plan komen'

Leo, coördinator van de meiden- en vrouwenafdeling DSVP: 'Toen mijn dochter vijftien jaar geleden op voetbal ging, waren er nog maar 25 meiden lid van de vereniging. Er waren signalen dat dit er snel meer zouden worden. Dat kon de coördinator van de jongensteams er niet bij hebben. "Leo", zei hij, "doe jij dat maar." "Oké", zei ik. "Maar dan wil ik wel aan iets bouwen." Er moest een plan komen, vond ik, een structurele aanpak. Het bestuur moest er honderd procent achter staan, en het moest worden verankerd in de

rest van de vereniging. In het plan nam ik als doel op dat het aantal meidenleden in vijf jaar tijd zou groeien van 25 naar 85. Nou, na vijf jaar hadden we er 135, dus achteraf was het maar goed dat we in ons plan rekening hadden gehouden met de consequenties. Een grote meidenafdeling legt beslag op velden, kleedkamers en kader. Meiden brengen veel gezelligheid, maar ze moeten niet de jongens in de weg lopen. Naast die technische organisatie hadden we veel oog voor activiteiten die nieuwe meidenleden trekken, om ze zo voor lange tijd aan de vereniging te binden. Succesnummer was ons jaarlijkse schoolvoetbaltoernooi. Daaraan voorafgaand organiseerden we een aantal extra trainingen. Speciaal voor meiden zonder voetbalervaring in clubverband, want meiden zijn van nature toch minder met de bal bezig dan jongens. Voor alles dat we organiseerden, schreven we berichtjes naar de krant. Het toernooi trok soms wel driehonderd meiden uit het dorp, van wie er een flink aantal zich diezelfde dag nog aanmeldde als lid. Ook organiseren we elk jaar sociale activiteiten, gaan we samen schaatsen en zwemmen en gaan alle meiden samen eens per jaar op zomerkamp. Meiden komen toch ook voor het sociale. Omdat we snel groeiden, was het verder belangrijk dat er meer verbinding kwam tussen de leeftijdsgroepen. Al die zaken samen leverden veel mond-tot-mondreclame op. Om ons heen was er geen andere vereniging die zoveel meiden trok, nog altijd zijn we dé meidenvereniging van de regio. De les? Doelen stellen, handen uit de mouwen, en steeds de publiciteit blijven zoeken. Inmiddels is de groei wat gestabiliseerd. Elk jaar vertrekken denk ik zo'n 25 à 30 meiden. Dat zijn meiden van alle leeftijden, van pupillen voor wie voetbal "het" toch niet is, tot volwassen meiden die zwanoger raken. Uiteindelijk gaan toch alleen de

echt goede voetbalsters langer door met voetbal. We doen verder geen onderzoek naar de motieven om te stoppen. Bij een exitgesprek vragen we er wel naar, misschien zou het een standaardvraag op het afmeldingsformulier moeten zijn. Is er bijvoorbeeld sprake geweest van intimidatie door een tegenstander? Een medespeler? Was het kader genoeg betrokken bij betreffende speelster? We zijn daar scherp op.'

'Ik heb mijn plek gevonden'

Romy: 'Wat me opvalt aan jongensvoetbal? Het gaat zoveel sneller. Bij de meiden stonden we op de training vaak een beetje tegenover elkaar. Balletje schieten en aannemen, verder veel praten en lachen. Bij de jongens gaat het er strenger aan toe. Regel is: vóór de training uit jezelf een rondootje beginnen. Eén keer deden we dat niet. Nou, we konden meteen vijf rondjes om het grote veld lopen. Prima is dat. Ik wil nooit meer iets anders, geen training sla ik ik over, ook niet als er een schoolfeest is of zo. Dat ik me apart van de rest van mijn team moet omkleden, maakt me niets uit.

Bij de bespreking daarna zitten we toch weer samen. Ik ben gewoon gelijk, en zij doen normaal tegen mij. Met sommige van deze jongens speel ik al sinds mijn vijfde op straat. Ik kan me niet voorstellen dat ik ooit weer terug moet naar de vrouwen. DSVP organiseert elke zomer een kamp voor de meiden. Daar ben ik twee keer mee naartoe geweest, maar dit jaar ga ik niet meer. Ik weet niet waarin ik terecht kom. Ik heb ook niet veel contact meer met de meiden, ik ben met andere dingen bezig. Ik wil beter worden. Ik gebruik zelfs mijn lichaam beter, zegt de trainer, ik zet meer slidings in. Ik heb mijn plek echt gevonden. In mijn team en in de vereniging. Ik geef zelfs al training aan de O.11-pupillen. Meiden die maar twee jaar jonger zijn dan ik.'

'Doorn in het oog is Vrouwen 1'

Leo: 'De zes doelen die we opnamen in ons beleidsplan zijn: (1) het zo hoog mogelijk laten spelen van DSVP Vrouwen 1, (2) ontwikkeling van de kwaliteit van het voetbal, zowel in teamverband als individueel, (3) competitiewaardige teams om elke speelster, goed of minder goed, prettig te kunnen laten voetballen, (4) het handhaven en zo moge-lijk uitbouwen van het aantal meiden – en vrouwenleden, (5) het creëren van vol- doende gezelligheid en (6) het handhaven en zo nodig uitbreiden van continuïteit in de organisatie. Om maar meteen met de pijn te beginnen: doelstelling (1) is nog altijd niet gehaald. DSVPV1 speelt in de tweede klasse. Dat is veel te laag. Het is ons een doorn in het oog dat we nu wel een stevige meidenafdeling hebben, veel recreatieve speelsters trekken en daarmee veel meiden-teams kunnen opstellen, maar dat we met de vrouwen de weg richting hoofdklasse maar niet kunnen vinden. We trekken te weinig talentvolle speelsters aan. In mei komen wel veel talenten een proeftraining volgen, maar de meeste kiezen dan toch voor Ter Leede, of een ander team uit de hoofdklasse. We hielden de organisatie al tegen het licht. Waarom lukt het niet om met eigen kweek een sterk Vrouwen 1 te maken? We pasten het selectiebeleid aan. Recreatieve speelsters hebben namelijk niet altijd een ideale invloed op de echte talen-ten. Anders gezegd: talentvollere speelsters worden naar een lager gemiddeld niveau getrokken. Door voortaan sneller en strenger door te selecteren hopen we het tij te keren. Dat valt niet mee in de praktijk. Als we bij-voorbeeld een talentvol meisje van vijftien vervroegd naar Vrouwen 1 willen brengen, houdt haar trainer dat gewoon tegen. Trainers van selectieteams waken over de

teams waaraan ze het hele seizoen hebben gebouwd. Natuurlijk communiceren wij aan het begin van elk seizoen aan alle trainers duidelijk dat het belang van het meisje op één staat. Dan pas komt het teambelang. En als je het trainers op de man af vraagt, onderschrijven ze dit principe ook. Maar in de praktijk zijn ze het er toch niet mee eens. Als trainers willen, kunnen ze echt een machtsblok vormen. Idealiter maken we speelsters, ouders en trainers duidelijk dat je lid wordt van een vereniging, niet van een team. Maar die gedachte stoot juist veel meiden af. Dit is een lastig punt als je vrou- wenvoetbal verder wilt brengen. Veel meiden willen nu eenmaal graag bij elkaar in een team. Gezelligheid is voor hen belangrijker dan presteren. Vragen we aan de meiden van MO.19-1 wie er wil overstappen naar Vrouwen 1, dan valt het stil. Onderling ont- staat zelfs woede. "Wat een vervelende vent die van Vrouwen 1! Die wil ons leuke team uit elkaar trekken!" Maar vraag het aan JO.19-1, en iedereen steekt meteen zijn hand op.'

'In de praktijk zie ik het beleid nog niet terug'

Eric, KNVB-verenigingsadviseur: 'Bij DSVP komen we regelmatig op bezoek, we helpen ze graag met hun beleidsproblematiek. Oorzaak van het probleem in mijn ogen is dat lange tijd de meiden er volkomen gescheiden voetbalden van de jongens. Ongeacht het talent van de speelster. Inmiddels willen ze meer naar het niveau van de speelster kijken, maar in de praktijk gebeurt dat meer incidenteel, en nog zeker niet structureel op beleidsniveau. Dit proces van selecteren en samenstellen verloopt moeizaam en is onderontwikkeld. De jon- gensafdeling en de meidenafdeling werken onvoldoende samen. Zo loopt er bij de mei-

den onder tien een aantal grote talenten rond, maar de trainer van JO.11-1 bepaalt dat er in zijn team geen meisje mag voetballen. Zo gijzelt het kader in feite de vereniging. Hieruit blijkt hoe belangrijk het is club- en kaderontwikkeling goed in de hand te hou- den. Het aantal talentvolle meiden dat tus- sen de jongens speelt, is nog altijd op een hand te tellen. Dit zijn speelsters die ook voor KNVB-districtsteams uitkomen. Maar evenzoveel andere talentvolle DSVP- speelsters die in KNVB-districtsteams uit- komen, spelen nog steeds tussen de DSVP-meiden. Het is sowieso een rare regel dat alleen talentvolle meiden die bij de KNVB spelen, in aanmerking komen voor voetbal met jongens. Mooi dat de KNVB-stempel als criterium geldt, maar verenigingen moeten zich er niet achter gaan verschuilen en mei- den zonder die stempel groeikansen ontnemen. Er moet veel beter naar het werkelijke niveau van de speelster worden gekeken. Komt bij dat sommige meiden het juist leuk vinden om met of tegen jongens te spelen. Waarom zou dit niet mogen? Ik vind dat een vereniging niet alleen mooie woorden moet schrijven in een beleidsplan, maar werkelijk rekening moet houden met de wensen van alle meidenleden. In theorie heeft DSVP het beleid mooi verwoord, maar ik zie er nog weinig van terug.'

'Meiden worden toch vooral lid van een meidenteam'

Leo: 'Ik ken de kritiek van de KNVB, we doen er alles aan. Naast het beleidsplan hebben we gedetailleerde richtlijnen op papier gezet over het meespelen en meetrainingen van mei- den tussen de jongens. Allereerst is er de mogelijkheid naar een hogere leeftijdscate- gorie bij de meiden door te schuiven, reke- ning houdend met een groot leeftijdsverschil.

Maar talentvolle meiden mee laten spelen met JO.15-4 of JO.13-5, dat werkt niet. Dat zou de KNVB toch ook moeten snappen. Daar ligt de voetbalbeleving of instelling gewoon te ver uiteen. Maar als alle betrokken partijen het op prijs stellen, zo staat letterlijk in het plan, kun je de mogelijkheid creëren talenten in te delen in een jongens-selectie- team, mits blijkt dat de speelster een goede aanvulling of versterking voor het selectie- team is. Daarbij gaan we inderdaad niet alleen maar uit van het belang van de speel- ster. Het kan beginnen met één of meerdere keren per week meetrainingen. Voorwaarde daarbij is dat het meisje ook is geselecteerd door de KNVB. Waarom? Omdat we hier anders eindeloze discussies krijgen over wat een talentvolle speelster is. De coördinator van de jongensafdeling of de trainer van een jongensteam denkt er soms anders over dan een trainer van de meiden. Want wat is talent? Om van dat getouwtrek af te zijn, trokken we de grens bij wel of niet geselec- teerd zijn door de KNVB. Als een talentvol meisje niet door de KNVB is geselecteerd, maar zij toch graag bij de jongens wil voet- ballen, kan dat natuurlijk wel. Toch heeft na Romy zich nog niemand spontaan gemeld voor die mogelijkheid. Je zou verwachten: mensen zoeken de grenzen van het beleid op, maar dat gebeurt niet. Intussen blijven we de discussie aangaan met de trainers. De trainer van JO.11-1 kan niet in zijn eentje bepalen of er wel of geen meisje meetraint of –speelt. Is integratie de oplossing? Zouden we deze problematiek niet kennen en zouden we meer talenten opleiden voor Vrouwen 1, als we geen aparte meidenafdeling hadden en alle kinderen van jongs af aan zouden samenspelen? Wie weet. Het zou kunnen. Maar dan raak je aan iets dat diep zit in de vereniging: onze cultuur.'

1. Clubontwikkeling

Er is vrijwel geen voetbalvereniging meer die niet beschikt over individuele meidenleden of een meidenteam. Maar zijn die meiden er het volgend seizoen ook nog? Hoe zorg je als vereniging voor continuïteit in het meidenvoetbal? Wil je bouwen aan een gezonde ledenpiramide, wil je een verenigingscultuur en verenigingsstructuur ontwikkelen waarin meidenvoetbal kan bloeien, dan heb je een plan nodig.

Als het gaat om clubontwikkeling dan concentreren verenigingen met grote meidenafdelingen (meer dan honderd meidenleden) zich vooral op het behoud van en de binding met bestaande meidenleden. In het beleidsplan ligt dan ook het accent op de interne organisatie. Belangrijke punten van aandacht zijn bijvoorbeeld de teamindeling en selectie.

Spelen meiden zo lang mogelijk samen en tegen jongens? Spelen meiden als ze dat willen in een meidenteam? Wat zijn de mogelijkheden voor meiden die liever met of tegen jongens spelen? Dit thema komt aan bod in het introductieboekje Het Meisje Centraal van deze reeks. Ook hebben deze verenigingen hun handen vol aan kaderontwikkeling. Zijn trainers van meidenteams gemotiveerd en gediplomeerd? Beschouwen trainers van jongenteams dat ene meisje als gelijkwaardig? Je leest er in dit boekje Clubontwikkeling & Samenwerken meer over. Verder is er bij grote meidenafdelingen aandacht voor talentontwikkeling. Wat zijn de ontwikkelingsmogelijkheden voor talentvolle speelsters? Ontbreken die mogelijkheden intern, zoeken we dan extern? Dat is waar

het boekje Talentontwikkeling over gaat. Verenigingen met kleine meidenafdelingen (minder dan vijftig meidenleden) concentreren zich op andere zaken. Vóór alles houden ze zich bezig met de voortgaande werving van nieuwe meidenleden. Maar ook willen ze weten hoe ze nieuwe leden zo goed mogelijk maatwerk kunnen bieden met een divers voetbalaanbod. In het beleidsplan ligt het accent dan ook op de externe organisatie. Hierbij is er veel aandacht voor werving. Hoe verzekeren we ons van een voortdurende instroom van nieuwe meidenleden? Welke wervingsactiviteiten volgen elkaar logischerwijze op in de loop van een seizoen? In het boekje Werving & Behoud in deze reeks vind je er alles over wat je moet weten. Tot slot worstelen kleine meidenafdelingen met de vraag hoe zich te verzekeren van voldoende massa, om met een gering aantal meiden toch te kunnen trainen en op zaterdag wedstrijden te kunnen spelen. Over de mogelijkheden rond samenwerking met andere verenigingen bestaat veel onduidelijkheid. In dit boekje Clubontwikkeling & Samenwerken komen we daar dan ook op terug.

Clubontwikkeling

Beleid voor meidenvoetbal ontwikkel je als aan drie voorwaarden is voldaan.

Een positieve cultuur. Denken én handelen bestuur en leden positief als het gaat om meidenvoetbal?

Een duidelijke strategie. Is er consensus over missie, visie en doelstelling van het meidenvoetbal?

Een heldere structuur. Staat er een organisatie met betrokken vrijwilligers en kader om meidenleden blijvend te binden aan voetbal?

Beleidsplan meidenvoetbal

Om te voorkomen dat meidenvoetbal alleen een gril blijft van een paar enthousiastelingen, en dat ouders na een paar jaar misschien weer vertrokken zijn, is het raadzaam het beleid rond meidenvoetbal een vaste plek te geven in de vereniging. Daar is clubontwikkeling voor nodig. Clubontwikkeling is onderdeel van het beleidsplan meidenvoetbal van de vereniging. Als het een nieuwe meiden- en vrouwentak betreft is het raadzaam om ook een focusplan te ontwikkelen. Met als doel een goede plek binnen de vereniging te realiseren, om zo het focusbeleid te kunnen integreren in het beleidsplan. Maar waar te beginnen? Veel verenigingen weten niet wat ze precies willen met hun meidenleden. Een paar meidenteams vormen en dat is het wel? Of gaan we ze vanaf dag één dezelfde aandacht geven die jongens ook krijgen? Ontwikkelen we hun ambities, talenten en plezier bewust in teams waar ze als persoon en als voetballer tot hun recht komen? Vinden we het belangrijk dat de voetballoopbaan van een meisje langer duurt dan nu vaak het geval is? Hoe zetten we dat op papier? En wie ziet erop toe dat een en ander in de praktijk daadwerkelijk gebeurt?

Het schrijven van een beleidsplan meiden- en vrouwenvoetbal begint met onderzoek. Ga allereerst met de meiden binnen de vereniging in gesprek. Wie zijn die meiden eigenlijk? Waarom zitten ze op voetbal en wat zoeken ze bij onze vereniging? Kan en wil onze vereniging deze meiden bieden waar ze behoefte aan hebben? Wat kunnen we hierin nog verbeteren?

Voer dit onderzoek uit met meerdere betrokkenen. Stel daartoe een werkgroep meidenvoetbal samen. Zorg ervoor dat deze commissie geen kloof veroorzaakt tussen

jongens en meiden. Het beleid voor meiden-voetbal moet onderdeel zijn van het totale beleid. In de eerste jaren is een aparte commissie raadzaam, maar integreer deze zo snel mogelijk in de organisatie, bijvoorbeeld door een 'jeugdbestuurslid meidenvoetbal' te benoemen. Nog beter is het als elk jeugdbestuurslid zich bekommert om elk jeugdlid. Schrijf in samenspraak met bestuur en technische commissie een beleidsplan met daarin de visie en ambities voor en van het meiden- en vrouwenvoetbal de komende vijf jaar. Beschrijf welke concrete activiteiten je hier in de komende jaren aan verbindt. Veel verenigingen beschikken al over een Jeugdbeleidsplan. Ook is er meestal een Technisch Jeugdbeleidsplan. In die plannen staan vaak mooie woorden. Over de vereniging die men wil zijn, het evenwicht dat men wil bewaren tussen presteren en recreëren, tussen senioren en jeugd, tussen jongens en meiden. Een enkele vereniging heeft zich zelfs aan een Beleidsplan Meidenvoetbal gezet. 'Onze vereniging borgt dat er een goede begeleiding is voor alle prestatieve en recreatieve teams in het meiden- en vrouwenvoetbal en dat er veel aandacht wordt besteed aan de plezierfactor.' Ideeën genoeg, maar naar concrete plannen om ze waar te maken is het meestal lang zoeken. Zijn die plannen er wel, dan geeft dit houvast voor iedereen. Probleem is vaak de oude voetbalcultuur. Zijn alle bestuurders werkelijk even enthousiast over het meiden- en vrouwenvoetbal op de vereniging? Ondersteunen ze actief bij de uitvoering van de plannen die voortvloeien uit het beleidsplan? Een moderne clubcultuur, waarin meiden en vrouwen als volwaardig verenigingslid worden beschouwd, waar zelfs niet meer van 'meidenvoetbal' sprake is maar van

'jeugdvoetbal', bouw je niet in een dag. Dat is een kwestie van duurzaam ontwikkelen en voortdurend bewaken. Toch is er op korte termijn wel degelijk resultaat te boeken, door helder te communiceren – en elke dag opnieuw uit te dragen – wat vereniging, kader en leden van elkaar verwachten. Niet alleen met woorden, maar vooral met daden. Met voor zowel meiden-teams, jongensteams als gemengde teams een goede trainer, een goed veld, eigen ballen en een goede scheidsrechter. Borg deze minimale eisen in een beleidsplan en voorkom daarbij dat dit uitmondt in een dode letter. Zorg dat het een werkdocument is gedeeld door een grote groep betrokkenen, waarin nieuwe inzichten snel worden verwerkt. Een effectief beleidsplan meidenvoetbal maakt zichzelf uiteindelijk overbodig. Tenslotte moet voor alle meiden binnen de vereniging simpelweg hetzelfde gelden als voor jongens. Maar omdat het meidenvoetbal bij veel verenigingen nog in de kinderschoenen staat, is het aan te raden om in eerste instantie toch een focusplan te schrijven. Staat de organisatie van het meidenvoetbal eenmaal op vergelijkbaar niveau met die van het jongensvoetbal? Is er binnen de vereniging evenveel waardering voor het meidenvoetbal als voor het jongensvoetbal en is het beleid geborgd? Dan is het tijd om 'het focusblaadje' te integreren in het beleidsplan.

Voorbeeld van een beleidsplan meidenvoetbal

In een beleidsplan meidenvoetbal kun je bij het formuleren van de visie, missie en doelen concreet aandacht besteden aan de volgende onderwerpen.

Waarom meidenvoetbal? Benoem de concrete voordelen van meiden- vrouwenvoetbal voor de vereniging. Los uiteraard van het feit dat de vereniging wil voorzien in de sportieve en sociale behoeften van voetbalsters uit de buurt of de regio. En los van het feit dat de vereniging voorvechter is van diversiteit in het voetbal en een veilig voetbalklimaat. Een bijkomend voordeel is bijvoorbeeld dat meidenleden bijdragen aan een sociaal karakter van de vereniging. Met zussen, nichtjes en buurmeiden groeit de vereniging uit tot meer een gezinsvereniging. Met goed geïntegreerde meiden- en jongensleden behoudt de vereniging makkelijker leden, omdat je een meer complete beleving biedt. En als meidenleden wat ouder zijn, doen ze vaak graag vrijwilligerswerk. Meidenleden brengen meer tijd door op de vereniging en in de kantine dan jongens. Binnen een team zorgen ze voor een aangename sfeer, die zich vertaalt in minder excessen en incidenten op en rond de velden.

Voortdurende instroom. Besteed in het plan aandacht aan de continuïteit van de meidenafdeling. Is het doel tweehonderd meidenleden in vijf jaar tijd? Hoe bevorderen we dan een voortdurende instroom? Antwoord: door zorg te dragen voor (1) de inzet van wervingsactiviteiten en (2) een aantrekkelijk en divers voetbalaanbod. Werk dit concreet uit in actieplannen en taakverdelingen.

Voorkomen van uitstroom. Besteed ook

aandacht aan de continuïteit van de meidenafdeling door het voorkomen van uitstroom. Dit doen we door zorg te dragen voor (1) culturele en organisatorische basisvoorwaarden waarbij vrouwelijke leden in alles gelijkwaardig zijn aan mannelijke leden, (2) door de behoefte van elk meisje centraal te stellen en (3) door het actief bewaken van integratie en ondersteuning van speelsters met een, voor de vereniging, relatief onbekende culturele achtergrond. Maar wat betekenen deze woorden in de praktijk? Maak afspraken over de wijze van naleving ervan.

Ontwikkelen van kwaliteit. Scholing van het kader betekent om te beginnen het uitwisselen van wensen en verwachtingen, het opstellen van functieomschrijvingen en zorgen voor het opleiden zelf. Daarbij moet je elkaar in de ogen kijken. 'We willen alleen in zee met kader dat cultuur, visie en missie van de vereniging kan en wil uitdragen.' Steeds beter meidenvoetbal? Dat is alleen te ontwikkelen met gediplomeerde trainers die voortdurend zelf cultuur en randvoorwaarden bewaken. Denk daarbij aan de zorg voor een nette en veilige voetbalomgeving, een heldere organisatie-structuur, vaste aanspreekpunten voor meiden, voldoende begeleiding van alle meidenteams en aandacht voor de uitstraling van meidenteams: kleding en kleedkamers. Ook een duidelijke teamindeling, het selectiebeleid en samenwerking met andere trainers is belangrijk.

Samenwerking en competitie. Besteed ten slotte aandacht aan de samenwerking tussen de meiden- en jongenstak in het jeugdvoetbal en de vrouwen- en mannenstak in het seniorenvoetbal. Voor kleinere

meidenafdelingen, met nog te weinig meidenleden om ze allemaal op hun niveau en naar hun beleving en ambitie te laten voetballen, kun je samenwerking zoeken met

verenigingen in de omgeving. Zo kun je toch met voldoende meiden trainen, competitiewaardige teams samenstellen en in competitieverband spelen.

Betrek meiden en vrouwen bij activiteiten

Vooraf meiden die voetballen vanuit een recreatief, sociaal perspectief vinden het belangrijk te participeren binnen de vereniging. Ze hechten veel waarde aan andersoortige activiteiten dan alleen voetbal. Om deze meiden te betrekken bij de vereniging en te voorzien in hun behoeften kan de vereniging denken aan een vriendinnendag, een meidentoernooi of teamactiviteiten. Ook vinden zij het

leuk betrokken te worden bij verenigingsactiviteiten. Meiden doen graag vrijwilligerswerk, al willen ze zelf iets kiezen dat aansluit bij hun interesses. Geef ze de ruimte verantwoordelijkheid te nemen. Vraag aan het begin van het seizoen waar hun interesses liggen, welke opleiding ze bijvoorbeeld volgen. Mogelijk kunnen ze jongere teams trainen, een teamuitje organiseren, een toernooi organiseren, fluiten bij jongere teams of een bestuursfunctie bekleden.

Accenten leggen

Verenigingen die zich concentreren op behoud en binding van bestaande meidenleden, kunnen in het beleidsplan accent leggen op de interne organisatie.

In het volgende hoofdstuk besteden we aandacht aan kaderontwikkeling, de ins en outs van de praktijk met meiden op het veld en in de kleedkamer.

Uitblinkers 2: de zusjes Roos (12) en Justine (10)

Namen: Roos en Justine

Leeftijd: 12 en 10

Team: MO.15-1 en JO.13-2

Positie: middenvelders

Vereniging: BFC Bussum

Leden: 1400

Vrouwelijke leden: 185 (160 meiden, 15 vrouwen)

'Ik wil denk ik naar een jongensteam'

Roos (12): 'Mijn zusje Justine (10) is al op haar vijfde begonnen met voetbal, in De Bak, een mini-arena bij BFC Bussum waar jongens en meiden door elkaar spelen. Ze wordt gezien als een groot talent, iedereen op de vereniging bewondert haar. Bij mij gaat het anders. Ik ben pas op mijn achtste op voetbal gegaan.

Bij de O.9-pupillen deelden ze me in een meidenteam in. Dat is verenigingsbeleid. De vereniging wil "de veiligheid van meiden borgen door ze al vanaf O.9 een echt team te laten vormen, en zo te voorkomen dat het plezier afneemt vanwege ruw spel door jongens of buitensluiting door jongens." Maar in JO.11-M3 en JO.11-M1 had ik geen leuk team. Sommige meiden hadden iets tegen mij. Zelfs als ik scoorde was het nog niet goed. Elke bal moest ik afgeven. Kattenkoppen. Dat noemen ze dan veilig en hecht. Ik wilde naar

een jongensteam, dacht dat ik me daar meer thuis zou voelen. Want als ik moet kiezen tussen winnen en veel plezier maken, kies ik voor winnen. Ik wil beter worden. Maar toen kwam André, een trainer die MO.13-1 aan het samen stellen was. Ik sloeg MO.13-3 over en kwam terecht in een leuk en toch serieus meidenteam. Dit seizoen spelen we met MO.15-1 hoofdklasse. We moeten tegen reuzinnen, dispensatiespelers uit de B. Komend seizoen valt deze groep uit elkaar. Meiden stoppen vroeg met voetbal, ook hele goede. Daar snap ik niks van. Ook trainer André stopt ermee. En nu wil ik als nog naar een jongensteam. Ik ben echt beter aan het worden de laatste tijd. Ik ben zelfs gevraagd mee te trainen bij SV Saestum. Maar waar dat precies toe leidt, is mij onduidelijk. Ik wil prof worden. Ik heb de techniek, maar ik heb ook een probleem. Als iemand mij uitdolt, heb ik niet de wil om de bal terug te veroveren. Ik weet dat, en ik wil dat oplossen. Ik zeg het tegen mezelf, maar het gebeurt toch niet. "Kijk dan naar Justine", zegt mijn moeder. "Kijk hoe zij het doet." Justine noemen ze 'De Terriër'. Ze speelt in JO.13-2, samen met haar tweelingbroer. Ze staat linkshalf, Quinten rechtshalf. Ik moet óók de beuk erin gaan gooien. Zij heeft het van nature, maar ik kan dat toch bij mezelf verbeteren? Daar wil ik aan werken. In een jongensteam. Al weet ik niet of ze me daar accepteren. Misschien moet ik eens meetrainen. Allereerst moet ik fit raken. Ik heb last van een liesblessure. Op een kamp heb ik te hard getraind, vier dagen per week. We moesten de zonnegroet doen. Toen schoot het erin.'

'Ik heb Roos uitgeprobeerd in de spits'

André Peters, trainer van Roos: 'Ik ben net terug van de training, ik ben kletsnat. Het hoosde anderhalf uur lang, maar de meiden hoor je er geen moment over. Roos al helemaal niet. Als jonkie heb ik haar meegekregen toen we een meidenteam aanmeldten voor de hoofdklasse. Zij was het eerste meisje dat uit de meidentak naar een meidenselectieteam overstapte. Ik wilde haar sneller gaan vormen. Roos heeft talent, maar niet zoveel als haar zusje Justine. Ze is technisch vaardig, en ook een echte teamspeler. Daardoor heeft ze echter niet dat egoïstische, dat Justine wél heeft. Ze is bescheiden, dringt zich niet op de voorgrond. Ik heb haar uitgeprobeerd in de spits, maar daar legt ze de bal toch liever af aan een medespeelster. Nu staat ze op het middenveld. Ik heb geprobeerd haar brutaler te maken, praatte veel een-op-een, probeerde dingen uit. Dan zei ik: "en nu ga jij afmaken. Alleen nog maar afmaken. Kill!" Maar ze is geen killer. Wat is jouw comfort zone, vroeg ik me vaak af. De tweede lijn, op de vleugel? Als ze maar niet in het middelpunt staat. Terwijl ze zo technisch is, ze draait alle kanten uit en heeft echt een fenomenale balbehandeling. Als ze wat sterker zou worden, zit er een spelverdeler in haar. Nu mist ze dat fysieke nog teveel. Is de reden van haar falen in de spits dat ze op haar tenen moest lopen als jongste? En dat ze in eerdere teams nooit is aangemoedigd voor eigen succes te gaan? Moet ik haar meer tijd gunnen zich te ontwikkelen? Ik denk dat ze in elk ander team of leeftijds-categorie ook bescheiden zou zijn. Dat is een karakterkwestie. Haar zus is tweeling. Daar zit veel meer competitie in.'

'Ik heb het voorzichtig gedropt in het bestuur'

Pauline, bestuurslid BFC: 'Toen we ons in 2013 aan het vijfjarenplan voor het meidenvoetbal van BFC zetten, wisten we één ding zeker. We moesten het concreet houden. Geen blabla, duidelijkheid. De hogere delen beschreven we kort. "Groeï en plezier meidenvoetbal vasthouden door dit te borgen in, en af te stemmen met de bestaande organisatie, en door de begeleiding te professionaliseren." Hieraan verbonden we concrete doelen: in twee jaar tijd komen jeugdspelsters van BFC uit bij verenigingen in de top van het vrouwenamateurvoetbal, in twee jaar tijd heeft BFC twee vrouwen-teams waarvan één prestatiegericht, en in vier jaar tijd is twintig procent van de leden vrouwelijk. Met kwantiteit bereik je als vanzelf al meer kwaliteit. Vrouwen 1 speelt nu derde klasse. Doel is dat ze naar de eerste klasse reiken. Dat doel staat nog niet op papier. Ik heb het eerst eens voorzichtig gedropt in het bestuur. Maar doelen zijn doelen, het gaat erom dat je iets voor ogen hebt. In het plan benoemden we wat er al wél was en wat nog niet. Evenals de concrete ontwikkelpunten, in volgorde van belangrijkheid. Om erachter te komen wat je al goed doet en wat nog niet, raad ik aan eens bij een vergelijkbare vereniging een kijkje te nemen, een vereniging waar ze al wat verder zijn. Bij DSS in Haarlem zagen we dat meiden vanaf O.9 zelf mogen kiezen of ze met meiden of met jongens voetballen. Bij ons kunnen alleen de "echt goede meiden" bij jongensteams spelen. Verder selecteren ze bij DSS meiden al vanaf O.11, wij pas vanaf O.13. Dat soort verschillen zet je aan het denken. Wat was er al wél bij BFC? We noteerden: goed georganiseerd meidenvoetbal, steeds meer draagvlak binnen

de vereniging, een positieve flow en een goed imago in de regio Naarden en Bussum. Wat was er nog niet? Om te beginnen komen we ruimte tekort op het sportpark; we willen er graag nog een kunstgrasveld bij. Verder kon de sfeer in recreatieve meidenteams beter, net als commitment om te trainen. In de selectieteams ontbrak het aan topsportmentaliteit. Belangrijkste actiepoint was dan ook: aanstelling van een coördinator voetbaltechnische zaken voor vrouwen en meiden. Dat is gelukt. André, de trainer van Roos, neemt die functie op zich. Toen we hoorden dat hij wilde stoppen met het werk op het veld, schoten we hem meteen aan. Hij past helemaal in het profiel. Ervaring, in het bezit van een papertje en het belangrijkste: hart voor meidenvoetbal. Het moet ook klikken met de organisatie. Met zijn voorganger ontbrak de chemie. Dat is toch waar het mee begint, zeker in een vereniging.'

'Als ik word uitgespeeld, schop ik ze onderuit'

Justine (10): 'Roos vraagt me weleens hoe het is in een jongensteam. Ik heb altijd met jongens gespeeld. In mijn klas is er een overschot aan jongens, en Quinten en ik hebben dezelfde vrienden. Voor jongens moet je niet bang zijn. De tegenstander denkt: "o, een meisje". Nou, in de wedstrijd weten ze niet waar ze het moeten zoeken. Ik kan het bijvoorbeeld niet hebben als ik word uitgespeeld. Dan schop ik ze onderuit. Laatst speelde ik met de KNVB tegen Ajax. Lag er één op de grond, en moest ik weer eens bij de scheids komen. "Dat kan dus niet, mevrouw!" Roos wil weten of ik als enig meisje apart wordt gezet, of juist op een voetstuk geplaatst. Dat laatste eerder. Als ik iemand poort, roepen jongens uit mijn team hem na. "Gepoort door een meisje, hè!"'

'Het zijn soms ook van die Gooise trutjes'

André: 'Waarom we Roos in meidenteams hebben laten voetballen? Dat wilde ze zelf. Er zijn gesprekken over gevoerd. Justine wil ik niet eens bij de meiden hebben, heb ik gezegd. En Roos? Voor Roos was een jongensteam ook een optie. Kan de meidenselectie ook in een jongenscompetitie meedraaien? Dat denk ik niet, om zich te handhaven in de hoofdklasse hebben ze op hun tenen moeten lopen. Als ik het de meiden zelf vraag, zeggen ze dat ze wel willen trainen met de jongens, maar ze willen niet met en tegen ze spelen. Op zaterdag willen ze liever op hun eigen niveau spelen. Niet dat ze bang zijn voor het fysieke van de jongens, dat is het niet. Maar het zijn soms ook van die Gooise trutjes, hè. Als ze tegenover meiden uit de grote stad staan, vallen ze ineens stil. Dan zeg ik in de rust: "deel nou eens een tikkie uit, kom erin met een sliding." Maar dat doen ze zelden. Alleen Roos, die durft het wel. Soms. Justine doet het alléén maar.'

'De vereniging vindt jongens belangrijker dan meiden'

Roos: 'Of meidenteams bij BFC net zo belangrijk zijn als jongensteams, zoals in het beleidsplan staat? Nee. Voor meidenteams moesten we veel langer zoeken naar een trainer, niemand wil de meiden doen. Mijn vader heeft het nog een tijdje gedaan, en nu zijn we weer op zoek naar een andere. Bij de jongens staan gediplomeerde trainers in de rij. Ook krijgt de jongensselectie een tas met tenue, trainingstenue, regenpak en ook nog een presentatiepak. Wij van de meidenselectie krijgen alleen een tenue en een trainingspak. We hebben een brief geschreven aan het bestuur en nu hebben wij ook dat hele pakket. Niet-selectiespelers krijgen niks, dus waar hebben we het eigenlijk over? O ja, en JO.13-1 traint altijd op het nieuwe kunstgras. Wij op het oude. Maar zij willen juist liever op het oude spelen. Daar gaan we niet vanaf, want op de oude mat zijn de haartjes platgedrukt en rolt de bal veel lekkerder door.'

'Er zijn veenbrandjes in de groep'

André: 'Ik train graag een meidengroep. Of er vaak gedoe is en gekonkel, waarin veel trainers geen zin hebben? Ik heb al heel wat meidengroepen getraind. Er zijn wel veenbrandjes, er smeult soms wat. Meteen ingrijpen is mijn devies. Zo werd een lesbisch meisje achter haar rug uitgelachen. Tja, dan moet je meteen aan de bak. In selectieteams heb je eigenlijk altijd wel een zwart schaap. De signalen daarover krijg je snel door, het kan je niet ontgaan. Hoe ga je daarmee om? De ene gaat dat makkelijker af dan de ander. Ikzelf vind die groepsdynamiek bij meiden wel prettig, dat is juist een kracht. Er is weinig gemopper op het wisselbeleid, iedereen krijgt speeltijd.'

Natuurlijk is er een pikorde, de ene is nu eenmaal beter dan de andere. Maar in het veld zijn ze allemaal gelijk. Ze komen voor elkaar op. Dat is vreemd en mooi om te zien.'

'Het liefst krijg ik training van mariniers'

Roos: 'De trainers van MO.15-1 zijn superleuk, maar er is wel verschil met de jongens. Bij jullie zijn ze strenger. Het tempo van de training ligt hoger. Jullie worden langs de oefenvormen gejaagd. Niet stilstaan, door, door, door.'

Justine: 'Laatst zat ik even bij jullie. Jullie babbelen zoveel in de kleedkamer. Jullie praten gewoon door de trainer heen, bij ons sta je dan meteen reserve.'

Roos: 'Bij ons hebben trainers niets te dreigen. Ze zijn elke zaterdag weer blij dat ze er elf hebben om op te stellen.'

Justine: 'Maar jullie praten gewoon door de bespreking heen! Dat mag bij ons echt niet.'

Roos: 'Bij ons is het softer. Als André zegt doe dit of doe dat, dan heeft niemand zin. Maar ik wil een trainer die ons niet als kleuters behandelt, maar als jongens. Laatst kregen we een drillclinic van mariniers. In uniform. Dat was echt goed, dat brengt de boodschap beter over dan een vader in een trainingspakje. Als een marinier roept "stil", is het stil. Van zo'n vent schrik je. Een van ons giechelde toen. "Sorry hoor", zei ze. En hij: "Sorry meneer! En anders vijftig keer opdrukken." Het begon al toen ze binnenkwamen. "Bij de ingang van het park staan jerrycans, balken en autobanden. Jullie hebben precies twee minuten om ze te halen. Hop, hop, hop!" Dat sjouwen, dat vond ik al zo mooi! Niet iedereen vond het leuk, maar ik vind het juist gaaf om zo te worden afgebekt. We moesten rondjes om vier pionnen lopen. Ik sneed af. "Extra

rondje." Maar het heeft ons team weinig geholpen. Die zaterdag speelden we dramatisch slecht.'

Justine: 'Bij ons gaat het eigenlijk altijd zo. Praten? Rondje om het veld. Oefening niet goed uitgevoerd? Opdrukken.'

Roos: 'Ik ga vragen of ik mag meetrainen met de jongens. Want zelf zullen ze het niet aan me voorstellen. Trainers en bestuurders zullen uit zichzelf niet vragen of alles nog naar wens is, daar hebben ze het te druk voor. Maar als ik ze zelf aanspreek, denken ze misschien wel met me mee.'

'Ik ben voor een vaste werkwijze in meidenteams'

Pauline, bestuurslid BFC: 'Beleidsplannen bestaan vaak uit mooie woorden. Wat komt ervan terecht in de praktijk? Ik denk dat we na een jaar zeker een aantal van de actiepunten kunnen afvinken. Behalve de aanstelling van een meidencoördinator lukt het ons ook beter samen te werken met andere verenigingen in 't Gooi, en met hen aantrekkelijke competities voor meiden te organiseren. Deze twee zaken dragen concreet bij aan één van de doelen: een plezierige sfeer in de recreatief spelende meidenteams. Maar die sfeer, die kan nog wel beter. De beperkte aandacht die je meiden soms maar kan geven, het ontbreken van een trainer, een competitie, een veld. Dat heeft direct zijn weerslag op een team. Dan kan het gaan broeien en ontstaat er ontevredenheid. We maakten dan ook een voorzichtige start met het stellen van eisen aan trainers. We helpen ze aan diploma's, en we willen alleen nog trainers die goed met meiden kunnen omgaan. Lastig, want voor meidenteams staan ze niet te trappelen. We proberen meiden uit het eerste elftal en uit MO.19-1 warm te maken, dat lukt steeds

beter. Al vier meiden pikken het nu op, maar het mag nog meer structureel. O.19-meiden trainen O.9-meiden, O.13-meiden fluiten O.9-meiden. Een kwestie van de lange adem. Er moet een cultuur ontstaan van samen doen, de cultuur van "mijn team" moet worden losgelaten. Zijn wij zelf debet aan die teamcultuur? Omdat in ons plan staat dat vanaf de O.9-pupillen "alle meiden in meidenteams spelen, omdat die de geborgenheid van een eigen team zoeken ter voorkoming van ruw spel en buitensluiting door jongens"? Misschien is het een zinsnede van vóór mijn tijd, en tijd om die eruit te halen. Wel bieden we naast prestatief meidenvoetbal ook recreatief meidenvoetbal, omdat daar veel vraag naar is. Ontwikkelpunt daarbij blijft de plezierfactor. Plezier in het voetbal is voor meiden nog belangrijker dan voor jongens. Zo organiseren we speciale dingen voor meiden. Op mijn verlanglijstje staat ook nog een gezamenlijke aanpak binnen de meidenteams. Roos heeft het over meiden die sloom doen, en de hele tijd staan te giechelen. Dat hoort bij meiden, het is ook een kwestie van geduld. Roos heeft het ook over drillen. Hoe moeten trainers met meiden dealen? Een goede filosofie, een praktische handleiding. Goed om dat op papier te zetten.'

2. Kaderontwikkeling

Er zijn altijd enthousiastelingen die in de eerste jaren van het meidenvoetbal de kar willen trekken. Ze zorgen voor een gestage groei van het aantal meidenleden, stellen de eerste meidenteams samen en schrijven een beleidsplan met concrete groei- en prestatiedoelen voor de toekomst. Maar dan? Wat als de meidenafdeling groter wordt? Wie gaat al die teams trainen, coachen en begeleiden? Voor de JO.11-1 die hoofdklasse speelt, is altijd wel een gediplomeerd jeugdtrainer te vinden. Voor MO.15-1, een bonte verzameling van beleving en aanleg,

staan minder trainers in de rij. Vanwege 'het niveau'. Sommige mannelijke trainers vinden één meisje in hun jongensteam al lastig. Hoe goed ze ook kan voetballen, ze wijzen graag op haar beperkte 'fysiek' en stellen haar op als linksback. Als ze niet al als wissel begint. In plaats van uit te gaan van het gemeenschappelijke van kinderen, denken deze trainers in stereotype verschillen. Ze dwingen dat ene meisje in een dienende rol. Vaak zonder dat ze het zelf door hebben. 'Jongens, de hesjes opruimen! O, laat maar. Eefje doet het al.'

Tegenover volwassenen zijn veel meiden vaak net wat gehoorzamer en toegeeflijker dan jongens. Maar meiden verdienen een trainer die geen onderscheid maakt. Een trainer die dat ene meisje juist vertrouwen geeft, door haar gelijkwaardig aan de jongens te behandelen, haar zo nu en dan zelfs belangrijk te maken. Met een verantwoordelijke positie in het veld, een aanvoersband. Ze verdienen een gediplomeerd trainer die het juist een eer vindt een meidenteam te trainen en die de uitdagingen van een groep meiden onderkent. Want meiden zijn anders dan jongens, al wordt dat verschil meestal pas relevant in teams

die volledig uit meiden bestaan. Dan kan een trainer te maken krijgen met die zaken waarover je wel eens hoort; de vriendinnen-cultuur, waarin openlijke kritiek verboden is. Het onderhuidse, de emoties. De taakgerichtheid in het veld, de soms te grote volgzzaamheid op de training. Specifieke uitdagingen voor het kader op het veld, waar bij we in dit boekje stilstaan. Zijn meiden werkelijk zo anders dan jongens? En om welke verschillen gaat het dan? Wat als je als trainer-coach te maken hebt met 'typische' eigenschappen of gedrag van voetbalsters? Hoe ga je daar dan handig mee om?

Waar zowel meiden als jongens in de juniorentijd mee worstelen

De groeispurt. Meest in het oog springende ontwikkeling bij meidenjunioren is de versnelde lichaamsgroei – en bijkomende verwarring. Enkele 'late' speelsters genieten nog even van hun ideale lichaamsverhouding en probleemloze coördinatie, maar intussen kijken zij op tegen medespeelsters die in korte tijd groter en krachtiger worden. Zowel vrouwelijke als mannelijke vroegbloeiërs merken dat ze onhandiger met de bal zijn geworden. Daar komen puistjes en zo nog bij.

Kritiek en zelfkritiek. Bij de meidenjunioren neemt de kritiek op de eigen prestatie toe, evenals de kritiek op anderen. Het vermogen tot onafhankelijk oordelen groeit, een eigen mening ontwikkelt zich. 'Coach, we moeten met drie spitsen spelen, we hebben er de speelsters voor.' **Verantwoordelijkheid.** Spiegelden speelsters zich als O.13-pupil nog in hoge mate aan idolen aan de top, nu vergelijken ze

zich met medespeelsters. Ze houden meer rekening met anderen.

Eigen basistaken. De toegenomen zelfkritiek en verantwoordelijkheid uit zich in de toewijding waarmee meidenjunioren zich storten op de basistaken die horen bij hun posities in het veld. Taken worden onderling ook beter verdeeld. Niet zo vaak meer houden twee of drie verdedigers zich bezig met dezelfde aanvaller van de tegenpartij.

Leerdoel: afstemming tussen taken. Leerden O.13-pupillen welke taken bij welke positie horen, meidenjunioren stemmen die taken onderling beter af. Niet alleen binnen een linie, maar ook tussen de linies. Wees niet te veel bezig met winnen en presteren. Concentreer je op het leerproces waarin zij zich individueel bevinden. Pas vanaf de O.17-junioren mag je verwachten dat ze teamprestaties leveren.

Zijn meiden echt anders?

Of je nu met jongens of meiden werkt, als trainer-coach ben je er in eerste instantie op gericht voetbalgedrag te beïnvloeden. Zowel op individueel niveau als op team-niveau. Toch zijn er ook verschillen tussen meiden en jongens als het gaat om soms ongrijpbare zaken zoals communicatie. Het groepsproces in een meiden- of vrouwen-team verloopt anders; voor veel mannelijke

trainers minder doorzichtig. Trainer-coaches moeten daar aandacht voor hebben. In de pupillenleeftijd spelen deze verschillen nog niet zo sterk, maar vanaf de meidenjunioren is het slim rekening te houden met het feit dat het nu 'echt' meiden zijn. Het trainen, coachen en begeleiden van speelsters in zo'n veilig leerklimaat betekent dat ze nóg meer plezier zullen beleven aan voetbal.

De sociaal-emotionele ontwikkeling van pubermeiden

Het brein van meiden rijpt sneller dan dat van jongens. Meiden puberen gemiddeld anderhalf jaar eerder. Meiden puberen tussen het negende en veertiende levensjaar, jongens tussen het tiende en zeventiende levensjaar. Het jongensbrein rijpt tot ongeveer het dertigste levensjaar, het meidenbrein is twee jaar eerder gerijpt. Meiden ontwikkelen zich anders dan jongens. Als je dat weet, begrijp je het gedrag van je speelsters beter en kun je ze beter begeleiden. Zo kennen jongens door de ontwikkeling van hun hersenen meer stressreacties in deze periode. Ze reageren impulsief zonder over de gevolgen van

hun acties na te denken. Meiden zijn over het algemeen minder impulsief; er zit een remming op hun impulsen. Ze denken eerst na voor ze iets doen. Dat kan leiden tot verstandige keuzes, maar ook tot verwarring. Als trainer kun je die verwarring verminderen door duidelijke afspraken te maken en je keuzes en de gevolgen daarvan uit te leggen. Ook kan puberteit zich uiten in een volgzame, afwachterende houding. Meiden vinden het soms lastig te kiezen en te handelen en laten dat liever aan anderen over. Motiveer ze, daag ze uit dingen uit te proberen, ervaringen op te doen. En leg de nadruk op wat goed gaat.

De fysieke ontwikkeling van pubermeiden

De fysieke ontwikkeling zet zich bij meiden meestal vroeger in dan bij jongens en verloopt vaak regelmatig. Jongens hebben te maken met een hevige groeispurt, bij meiden gaat de groei meer geleidelijk. Als trainer moet je rekening houden met het feit dat meiden lichamen anders in elkaar zitten. Jongens ontwikkelen in deze fase meer van het mannelijk hormoon

testosteron. Dat zorgt voor onder meer de ontwikkeling van lichamelijke kracht en de neiging om stoere en onverantwoordelijke dingen te doen. Tussen de vijf en elf jaar is de hoeveelheid testosteron bij meiden en jongens echter nog min of meer gelijk. Meiden gaan vervolgens eerder groeien. Het is belangrijk dat je als trainer van meiden vanaf elf jaar daar rekening mee houdt. De belastbaarheid van speelsters is beperkt. Tegelijk is het

belangrijk dat speelsters gaan werken aan kracht en snelheid, omdat zij minder testosteron ontwikkelen dan jongens. Wat betekent dat in de praktijk? Rompstabiliteit verhoogt de belastbaarheid van speelsters, waardoor speelsters minder kans op blessures hebben. Aanpassingen in de structuur van trainen

en een aangepaste warming-up voor meiden in deze leeftijd verhogen ook de belastbaarheid van meiden. De KNVB heeft hiervoor een performance model. Deze kun je vinden op de KNVB-site of opvragen bij de KNVB Technisch Jeugdcoördinator meiden- en vrouwenvoetbal.

Kader werven

Betrek tijdig moeders en vaders. Besef wat je spontaan aan potentieel kader binnenkrijgt wanneer een juniorenmeidenteam zich aanmeldt. En prikkel ook de seniorenvrouwen.

Bij eerstgenoemden investeer je vooral voor de lange termijn, op korte termijn heb je bij de laatste groep de meeste kans. Bij Vrouwen 1 ligt kennis, affiniteit én ambitie voor het oprapen. Bind ze aan je.

Wil niemand de meiden trainen? Denk eens aan

1. Moeders. Vaders van voetballende dochters kunnen fanatieke trainer-coaches zijn, maar denk ook eens aan moeders. Moeders zijn uitstekende kandidaten voor het leiden van een meidenteam. Ze snappen snel wat er speelt. Helaas stellen ze zich vaak bescheiden op als je informatie naar hun beschikbaarheid. 'Ik heb geen verstand van voetbal, laat mij de ranja maar schenken.' Wijs eens de luidruchtige vader aan om de jerrycans met siroop en water te vullen, en wijs haar op de stapel pylonen. Meteen vanaf de O.7. Stel kleding en faciliteiten beschikbaar, zo laat je je waardering blijken en stralen zij professionaliteit uit. Begeleid ze en bied ze cursussen aan.

2. Meidenjunioren. Wat zijn de motieven van de meiden op je vereniging? Voor de meeste meiden is het sociale aspect

minstens zo belangrijk als het sportieve. Kijk eens of je er een paar voor kunt interesseren om naast het eigen team op andere wijze actief te zijn op de vereniging. Als spelleider bij de O.7, of als scheidsrechter bij de O.9. Niet in hun eentje, ze mogen het samendoen. Met een goede begeleiding en een aanspreekpunt waarop ze kunnen terugvallen.

3. Vrouwen senioren. In seniorenvrouwen-teams spelen veel vrouwen die alles in zich hebben om kader voor een meiden-team te vormen. Ze hebben de kennis, de ervaring, de affiniteit en de ambitie. Ze snappen als geen ander dat meiden bereid zijn te leren en dat je er veel energie van terugkrijgt. Veel aandacht, gratis cursussen, trainerskleding, goed materiaal en goede faciliteiten doen wonderen.

Vier kernkwaliteiten van elke jeugdtrainer

Bij het zoeken naar trainer-coaches voor meidenteams gelden voor het grote deel dezelfde criteria als bij trainer-coaches voor jongenteams. Een trainer-coach van een jeugdteam beschikt over vier kwaliteiten. Hij of zij brengt structuur aan in de begeleiding, stimuleert, geeft individueel aandacht en draagt regie over.

1. Structuur

Maak afspraken met meiden en bied ze duidelijkheid, zodat iedereen weet wat je van ze verwacht. Structureren kost tijd, maar het levert veel rust in de groep op, en daarmee bespaar je uiteindelijk juist weer tijd. Het gaat bij structureren om drie zaken: uitspreken, afspreken en aanspreken. Spreek uit wat je van je speelsters verwacht en laat ze, als ze daar de leeftijd voor hebben, uitspreken wat zij van jou verwachten. Maak afspraken over praktische zaken. Maak afspraken over de omgang met elkaar en vergeet hierbij de ouders niet. Spreek elkaar op tijd aan als grenzen worden overschreden. Geef tot slot zelf het goede voorbeeld. Kom je afspraken na en geef het eerlijk aan als iets je niet lukt.

2. Stimuleer

Enthousiasmeer, stimuleer, complimenteer. Leg steeds de nadruk op wat goed gaat. Fouten maken mag, daar leren ze van. Het gaat erom dat ze met plezier beter leren voetballen. Meiden die met plezier trainen en voetballen, durven nieuwe dingen uit te proberen en als ze iets nieuws onder de knie hebben, beleven ze nog meer plezier. Het zelfvertrouwen zal groeien. Geef gerichte complimenten, bijvoorbeeld op de uitvoering van een specifieke taak. Geef

ook complimenten wanneer een speelster persoonlijke vooruitgang boekt, een goede inzet toont en iets nieuws uitprobeert. Na de complimenten volgen de verbeterpunten. Verpak de verbeterpunten als tip of opdracht, leg niet te veel de nadruk op wat nog niet goed gaat, dat zien ze zelf ook wel.

3. Individuele aandacht

Geef meiden ook individueel aandacht. Zorg ervoor dat elke speelster zich gezien, erkend en gewaardeerd voelt. Probeer je aanwijzingen af te stemmen op het individuele niveau. Waardeer de verschillen. Geen speelster is hetzelfde en geen speelster leert op dezelfde manier. Pas je aanwijzingen daarop aan. De ene speelster wacht op sturende aanwijzingen, de andere floreert bij vrijheid. Noem iedereen regelmatig bij naam, laat weten dat ze er mogen zijn. Heb belangstelling voor elke speelster, vraag ook eens hoe het op school gaat. Benadruk het positieve dat elke speelster bijdraagt op sportief en sociaal vlak. Pas je aanwijzingen aan naar het niveau van de individuele speelster. Waardeer de diversiteit, laat ze elkaar helpen en van elkaar leren.

4. Regie overdragen

Draag tenslotte langzaam de regie over. Stel vragen, luister naar speelsters en probeer ze stapsgewijs verantwoordelijk te maken voor hun eigen leerproces. Geef ze de verantwoordelijkheid voor het stellen en realiseren van zelfgekozen doelen. In de praktijk betekent dit dat je minder sturend bent, meer open vragen stelt en speelsters beloont voor hun keuzes. Help ze om na te denken over hun volgende ontwikkelstap. Het is juist goed als dat kleine, haalbare stappen zijn. Bied ze mogelijkheden voor als ze er niet helemaal uit komen. Wat krijg je ervoor

terug? Speelsters die zelf verantwoordelijkheid nemen voor hun persoonlijke doelen, zullen gemotiveerder zijn en zich sneller ontwikkelen. Complimenteer ze voor elk poging die ze wagen, elke stap die ze zetten.

Wat verwachten meiden van een trainer?

Verstand van voetbal. Hij of zij kan het ook overbrengen. Meiden zijn meer gericht op ontwikkelen waar jongens meer gericht zijn op winnen.

Interesse in de meiden. Hij of zij is oprecht geïnteresseerd in hun ontwikkeling. Hij of zij houdt regelmatig een gesprek met de meiden.

Communicatief vaardig. Meiden willen individueel en op een motiverende manier terugkoppeling over wat goed is of beter kan.

Duidelijk en serieus. Hij of zij stelt samen met hen doelen en maakt afspraken. Afspraken maken doe je aan het begin van het seizoen. Dan is de kans op conflicten aanzienlijk kleiner. Meiden hechten waarde aan consequent zijn; het nakomen van afspraken is belangrijker dan winnen.

Positief coachen bij meiden

De fase waarin meidenjunioren zich bevinden, kenmerkt zich door onzekerheid over de eigen kwaliteiten. Die is vaak ingegeven door eerdere, negatieve coaching. 'Vraag een coach van een meiden-team hoe het gaat, en het eerste wat hij vertelt is wat er allemaal niet goed gaat', zegt John Kaersenhout van UVVA. 'Hij moppert. Dat doet hij ook langs de lijn en in de kleedkamer denk ik dan. Dat negatieve hakt er nog dieper in dan bij de jongens. Bedenk dat in deze periode veel meiden afhaken. Om de meest uiteenlopende redenen, factoren die soms buiten de invloedssfeer van de coach liggen – maar blijkbaar is de sfeer in de kleedkamer niet meer zodanig dat ze er nog graag willen zijn.'

Bij meiden moet de coaching sterk gericht zijn op het opbouwen van zelfvertrouwen, zegt ook topcoach Robin van Galen. 'Om dat zelfvertrouwen te creëren is het belangrijk uit te gaan van wat de speelster wél kan, in plaats van dat we telkens trainen op wat ze niet goed kan. Je moet proberen van de 8 een 10 te maken in plaats van dat je van de 4 een 6 wilt

maken. Je moet kritisch kunnen zijn op meiden, maar zeik ze niet af in de groep of zet ze niet voor schut omdat je denkt dat dit lolig is. Met jongens is dat soms anders, die zien daar best de humor van in. Bij meiden wordt dat niet gewaardeerd.' Zo is de wedstrijdbespreking een goed middel om een veilige sfeer in het team te creëren én te behouden. Bewaak, bij alles wat je met ze bespreekt, een sfeer van geborgenheid, waarin iedereen zich prettig voelt en zich durft verder te ontwikkelen. Meidenjunioren kenmerken zich door een eigen mening en toegenomen zelfkritiek. Die moeten kunnen weerklanken in de groep. Ook is er de wil verantwoordelijkheid te nemen voor taken in het veld. De wedstrijdbespreking is een nuttig moment om elke speler bewust te maken van haar rol in het geheel. Geef houvast door alle concrete basistaken behorende bij ieders positie door te nemen, en een ieder voor te bereiden op wat zij zo dadelijk in de wedstrijd kan verwachten. Plenair en niet gehaast, zodat iedereen goed begint door te krijgen waarmee andere speelsters bezig zijn in het veld.

In het volgende hoofdstuk vertellen we over de mogelijkheden om samen te werken met andere verenigingen. Om zo een voetbal-aanbod te creëren voor alle meiden.

Wilt u zich als vereniging ontwikkelen in voetbaltechnische thema's? Neem dan contact op met de KNVB Technisch Coördinator Meiden- en vrouwenvoetbal. Contactgegevens vindt u op knvb.nl/ assist.

Uitblinker 3: Dian (13)

Naam: Dian

Leeftijd: 13

Team: MO.15-1

Positie: midmid

Vereniging: FVC, Leeuwarden

Leden: 550

Vrouwelijke leden: 50 (Vrouwen 1, MO.15-1, MO.13-1)

“Soms is er gebabbel. Let je even op? Anders weet je niet hoe het moet,”

– Dian –

'Jongens pestten me, als ik er niet was misten ze me'

Dian (13), midmid van FVC MO.15-1: 'Mijn vriendinnen zaten al op voetbal, en ik wilde óók. Maar ik had er nooit iets over tegen mijn moeder gezegd. We waren op vakantie en liepen langs een sportwinkel. Ik zei: hier moeten we naar binnen. Hoezo? zei mijn moeder. Ik heb voetbalschoenen nodig, zei ik. Maar waarom? Omdat ik op voetbal wil natuurlijk! Eerst heb ik twee jaar bij CVV Blauw Wit '34 gespeeld, een grote vereniging in Leeuwarden. Ik was zes jaar en kon niet bij mijn vriendinnen in een team, want die waren op dat moment al een stukje verder in hun ontwikkeling. Ik kwam in een team terecht met alleen maar jongens, de JO.9-15. Dat was wel leuk. Maar we verloren alles, want de training was een rommel-tje. Eén trainer moest maar liefst drie teams tegelijk doen, niemand van de spelers lette op. De trainer zei er niets van als ik iets niet goed deed. Bij FVC, een kleinere vereniging verderop op het terrein, waren de trainingen beter geregeld. Maar daar kwam ik in een jongens-team waar ze me niet accepteerden. Ik hoorde ze over me praten, ze zeiden dat ik slecht was. Toen ze op het veld zagen dat ik best goed kon voetballen, stopten ze daarmee. Een jongetje ging er toch mee door, hij deed echt heel flauw. Daar heeft mijn moeder wat van gezegd. Intussen mocht ik invallen bij meidenteams. Op die dagen speelde ik twee wedstrijden per dag. In de MO.13-1 was het gezelliger, ze waren blij met mijn komst. Ze vonden me goed. Maar

toen begonnen de jongens van JO.11-2 te klagen. Waar is Dian? Waarom speelt ze niet meer bij ons? Ze wilden me terug.'

'Roze sokken, een openbaring voor mij'

Trainer Edward van FVC MO.15-1: 'Ik train en coach deze meiden nu een jaar. Ik ben senior account manager van een software-huis, mijn dochter speelt ook in dit team. Het was een openbaring in het begin, die roze shirts, roze sokken. Mijn dochter draagt namelijk een SC Cambuur-shirt op de training, maar zij blijkt een uitzondering te zijn. Dat modegedoe, hoe je eruitziet, dat is ook een onderdeel van het sociale. Daar moet je de lol van inzien, je moet het voeden. Zo trokken we lootjes voor de Sinterklaasviering, met een oefenwedstrijd erbij. En de seizoensopening vierden we met een barbecue. Ik vroeg hoe ze dat voor zich zagen. Maakt ze niet uit, zeiden ze, als het maar zonder de ouders was. Oké, zei ik, maar ik wil ook een beetje met de ouders kunnen praten. De deal was: tot acht uur zonder ouders, daarna tot tien uur door met de ouders. Ik heb een klik met de groep, denk ik. Om dit werk goed te kunnen doen, moet je het vooral leuk vinden om zo'n groep bij elkaar te houden. Het zijn tén slotte zestien meiden, van wie de helft ervaren voetbalsters en de andere helft totaal onervaren. Een nieuw meisje kwam laatst naar me toe en zei: ik ben eigenlijk bang voor de bal. Dat is lastig bij voetbal, zei ik. Hoe maak ik er een team van? En hoe houd ik de ervaren meiden tevreden? Ik heb een avondje georganiseerd. Wat gaan we doen? En wat is de rol van de ervaren meiden? Ze waren het met me eens dat zij oefeningen konden voorbereiden. Gaande het seizoen gaf vooral Dian daar goed invul-

ling aan, en nu doet zij het alleen. De groep is behoorlijk hecht, er is geen gemopper. Onze vrouwelijke leider bood zich aan om af en toe een oor te luister te leggen in de kleedkamer, maar ze heeft nog niet hoeven optreden. Toen ik er een stagiair van de CIOS bijkreeg, ging het wel fout. Hij moest zelfstandig een training leiden. Een meisje liep de kantjes eraf, ze was al een paar keer gewaarschuwd. Hij viel tegen haar uit en dat had hij beter niet kunnen doen. De groep keerde zich tegen hem. Nou jongen, haar was groot onrecht aangedaan. Ze komen echt voor elkaar op. Ook in wedstrijden. Is er wat mis, bemoeit meteen iedereen zich ermee. Niet dat het dan uit de hand loopt of zo. Het wordt meer een soort groepsdiscussie. Een sit-in voor 22 meiden.'

'Ik moet van Edward de andere meiden aansturen'

Dian: 'De MO.15-1 van FVC is een team dat elk jaar kampioen wordt. De trainers zijn aardige vaders, en soms studenten. Ze letten hier goed op je. Trainer Edward vindt dat ik inzicht heb. En een harde trap, door dat ik altijd bij de jongens heb gespeeld. Ik ben zijn aanvoerder. Ik moet de anderen aansturen, want dit jaar zijn er veel meiden die nog nooit tegen een bal hebben geschopt. Naar voren, zeg ik dan, mee-komen. Of: terugkomen. Edward is een goede trainer, ik denk dat hij zo'n meiden-groep wel leuk vindt om te doen. Soms is er veel gebabbel, maar dan zegt hij: let je even op? Anders weet je niet hoe het moet. Dit jaar spelen we voor het eerst 11 tegen 11. Ons team bestaat uit zestien meiden. Dat is wel veel voor hem. Yasmin, onze beste speelster en een vriendin van me, dreigde weg te gaan omdat ze het niet serieus genoeg vond. Ze ergerde zich aan het gebabbel. Gelukkig

komt mijn vader nu ook helpen op de training. Ik ben blij dat Yasmin alsnog blijft. Er is meer gedoe in zo'n meidenteam, maar we komen ook voor elkaar op. Als iemand van ons wordt benadeeld, praat ik tegen de scheids. Dan roep ik: partijdig! Of: hee scheidsie! Je moet wel opletten! Jezus man, riep ik laatst, maar dan wel wat zachter. Tegen VV Oerterp werd ik geschopt en de scheids zag het niet. Ik ben niet zo'n huiler, maar toen werd ik wéér geschopt. En duwde ik even terug. Hij stuurde me er meteen vijf minuten uit. Het team had het niet door. We kregen een vrije trap tegen, we hadden geen tijd voor een muur. Toen stonden we ineens met 1-0 achter.'

'Sfeer is het allerbelangrijkste'

Adrie, de eerste vrouwelijke voorzitter van FVC: 'Ik kwam hier als klein meisje al, aan de hand van mijn vader. Mijn opa speelde er, mijn vader, mijn man en nu ook mijn kinderen. Zelf ben ik geen voetbalster, ik heb op topniveau aan karate gedaan. Dat ik hier voorzitter ben, maakt me trots. Ik maakte wel vaker mooie stappen in mijn loopbaan, maar dit keer was ik niet helemaal gerust op de afloop. Ik verwachtte negatieve reacties van oudere, traditionelere leden. Het voetbal is nog altijd een mannenwereld. Mannen staan op het veld en vormen lange tijd het

bestuur, vrouwen staan achter de bar. Daar komt nu verandering in, want mijn benoeming is met enthousiasme ontvangen. Omdat ik een vrouw ben, vind ik dat ik voor de meiden extra moet opkomen. Ik ben toch hun boegbeeld. Ik moest er iets mee, maar wat? Mijn doel is nu de voordeur wagenwijd open te zetten voor nieuwe meidenleden, en de achterdeur potdicht te houden, te voorkomen dat ze wegllopen. Daartoe is de sfeer op de vereniging het allerbelangrijkste. Daar zit ik bovenop. Dat is nogal nieuw hier. Ik doe dat niet alleen met woorden, maar ook met daden. We zijn bijvoorbeeld al heel ver met een aparte sponsor voor de meiden en vrouwen. We gaan geld reserveren voor

activiteiten. Vriendinnendagen, meidendagen, barbecues, bezoeken aan SC Cambuur, alles wat bijdraagt aan de sfeer. Ik wil ook meer eenheid onder de vrouwen. Zo heb ik de trainingen van de drie vrouwenteams zó gepland dat ze elkaar altijd zien. Ze trainen dicht op elkaar, zodat ze nog even bij elkaar kunnen zitten of staan, als ze dat willen. Dat soort kleine, maar essentiële dingen. De sfeer bij de meidenteams is nog niet altijd goed. Jongens geven elkaar een duw en dan is het over, maar meiden roddelen. Er zijn meiden weggelopen omdat een speelster te dominant in de groep werd. Mijn maatregel? In elk geval op de wedstrijddagen gaat een vrouw mee de kleedkamer in. Speelt er wat, dan ben je er op tijd bij. Eén trainer-coach gaf aan daar moeite mee te hebben, hij wilde geen vrouw aan zijn zijde hebben. Dan is het maar goed dat de voorzitter van de meidencommissie een vrouw is. En dat de voorzitter van de vereniging een vrouw is. Hij heeft natuurlijk moeten inschikken.'

'Ik zoek oefenvormen op internet'

Dian (13), midmid van FVC MO.15-1: 'Of er dingen beter kunnen op de training? Edward maakt graag babbeltjes langs de lijn met de ouders. Dan let hij even niet op ons. Dat vind ik niet goed, want dan wordt het meteen een rommeltje. Ik wil ook wel wat meer aandacht. Maar hij laat nu eenmaal graag veel dingen aan mij over. Ik leid elke training de warming up, twee rondjes om het veld, dan naar de pylons. Hakken billen, knie heffen, sprinten. Daarbij ga ik voor de groep uit. De meeste meiden hebben er eerst nooit zin in. Dan roep ik: "kom op!" Intussen is dan de eerste oefenvorm uitgezet. Die moet ik voordoen. Edward vindt mij serieus, ik toon volgens hem de meeste

inzet voor het team. Maar als ik weer voor de groep sta, zijn sommige meiden jaloers en gaan ze de andere kant op staan kijken of zo. Dan zeg ik: "jij mag het ook doen, als je dat wilt." Dan proberen ze het en zeggen ze: "doe jij het toch maar weer". Dat is meidengedoe. Het maakt niet uit, iedereen moet het leren. Op de app-groep is soms wel gezeur, dan kletsen er twee en zegt een ander "doe dat even ergens anders". Maar verder is er geen gedoe. De nieuwelingen krijgen van mij ook gewoon de bal aangespeeld. Soms is er wat gemopper als iemand iets doms doet, maar dat duurt niet lang. Het is voor ons allemaal nogal nieuw dit jaar, omdat we 11 tegen 11 spelen en de buitenspelval nog moeten leren. Het is maar afwachten of we dit jaar wel kampioen worden. Bedenk jij nog eens een goede oefening, zei Edward, één waar we beter van worden. Prima. Die zoek ik gewoon op internet op.'

'Mevrouw, bent u soms van de kantine?'

Adrie, voorzitter van FVC: 'Hoe vind je goed kader voor meidenteams? Ik denk dat je daar wel beleid voor kunt formuleren en er hele wervingstrajecten voor kunt gaan aflopen, maar in de praktijk lopen dingen toch zoals ze lopen. Je moet vooral een neusje hebben voor mensen die graag de handen uit de mouwen willen steken. Onze meidenafdeling is nog klein, maar we groeien hard. Dus was het tijd voor een commissie. Ik heb alle trainers en leiders en

aanvoerders van de meidenteams bij elkaar geroepen. Niemand passeren, dacht ik, niemand voor het hoofd stoten. Dat was me wel duidelijk. We maakten een plan van aanpak voor drie jaar. Door de nieuwe sociale KNVB-regels kunnen we teams mixen met meidenleden van Blauw-Wit, met wie we het terrein delen. Zij hebben veel meiden, wij weinig. Te weinig meiden is niet goed, maar te veel ook niet. De wil om samen te werken is er nu, dingen lopen, maar dan is er nog de vraag: wil dat meisje wel mixen met een andere vereniging? Willen haar ouders het ook? Stuur je daar een mail over, krijg je een reactie en denk je: woe. Daar zit oud zeer, die moet ik even bellen. Dingen veranderen langzaam. Op een trainersbijeenkomst zei iemand: ik heb liever twintig jongenteams dan één meidenteam. Niemand die daar iets tegenin

durft te brengen op zo'n moment. Laatst bezocht ik een bijeenkomst van clubbestuurders, ik was de enige dame. Tikt een man me op de arm. "Mevrouw, bent u soms van de kantine?" Soms wel ja, dacht ik nog, maar nu even niet. We moeten nog een lange weg gaan. Ik merk het ook als iemand me belt. Mijn voornaam veroorzaakt verwarring. Zodra ze mijn stem horen, slaan ze ineens een andere toon aan. Bevoogdend. De voorzitter van onze meidencommissie zet haar en mijn vrouwelijkheid nog meer proactief in dan ik. Tegen ouders van meiden en sponsors van ons meidenvoetbal benadrukt ze: wij hebben een vrouwelijke voorzitter en zij gaat er voor! Die partijen willen dat weten. Hoe zit het met de opvang, de mogelijkheden, de veiligheid, de kleedkamers? Ik wil de dingen echt anders doen. Toen jullie ons vroegen of een meisje van FVC geportretteerd wilde worden voor deze KNVB-uitgave, heb ik er geen seconde aan gedacht dat ik mijn dochter, die ook in MO.15-1 speelt, naar voren kon schuiven. Wel dacht ik aan Dian, maar heb het ook nog even aan vijf mensen gevraagd. Het werd 4 tegen 1 voor Dian. En nóg verwacht ik van ouders van het team er vragen en opmerkingen over. "Waarom mijn dochter niet?"'

3. Samenwerken

Meiden- en vrouwenvoetbal is zo populair geworden dat steeds meer verenigingen deze groep actief voetbal aanbieden. Gevolg is dat de drempel voor meiden om te gaan voetballen lager is. Voetbal is een geaccepteerde sport om te beoefenen. Dicht bij huis kunnen meiden lid worden van een vereniging, en meiden krijgen al meer de kans zich te ontwikkelen op de vereniging. Maar gevolg is óók dat er een versplintering plaatsvindt van de vraag naar voetbal. Er zijn inmiddels veel voetbalverenigingen met een klein aantal meiden en vrouwen. Ze hebben moeite om hen allemaal een goede plek te geven op de vereniging, waardoor na een seizoen weer veel meiden vertrekken. Met name bij de meiden junioren en vrouwen senioren is het lastig teams te vormen, omdat zij meestal niet meer met jongens samenspelen. Talentvolle meiden moeten in een meidenteam spelen, omdat deze teams anders onvoldoende speelsters hebben. Het niveauverschil in meidenteams is vaak groot. Voor de betere meiden is er weinig uitdaging en minder talentvolle meiden lopen op hun tenen. Gevolg: er gaat talent verloren en er ontstaat nog meer uitstroom. Het uitgangspunt is meiden en vrouwen in te delen in teams die passen bij hun niveau, leeftijd, talent, beleving en ambitie. Een vereniging kan hieraan alleen tegemoetkomen als deze over een groot aantal meiden beschikt. Is dit niet het geval, en heeft werving te weinig nieuwe meidenleden opgeleverd, dan is er de mogelijkheid om samen met andere verenigingen een meidenteam te formeren. Door samen te

werken kunnen speelsters met en tegen leeftijdgenoten spelen. Het is ook mogelijk gezamenlijk meerdere meidenteams te creëren. Daar waar anders beginnende en ervaren speelsters in één team moeten samenspelen, kunnen nu speelsters van beide verenigingen binnen hun eigen leeftijdscategorie en op hun eigen niveau voetballen. Steeds meer verenigingen staan open voor een vorm van samenwerking. De nadelen — angst voor cultuurverschil of organisatorische rompslomp — vallen vaak erg mee en wegen bij lange na niet op tegen de voordelen. Samenwerking zorgt immers niet alleen voor een stijging van het aantal meiden, waardoor meer meiden kunnen voetballen op een plek die bij hen past, maar ook voor een breder kader en meer middelen. Dit zal de instroom vergroten, uitstroom beperken en de kwaliteit verbeteren. Er zijn drie vormen van samenwerkingsverbanden waarbij verenigingen hun leden samen in de competitie kunnen laten voetballen. Hierbij kunnen meiden lid blijven van hun eigen vereniging en toch voetballen met meiden van andere verenigingen. Samenwerken kan met twee of meerdere verenigingen.

Drie mogelijkheden om samen te werken met andere verenigingen

	1. Een ST-team	2. Een ST-leeftijdscategorie	3. SVO
Doel	Samenwerking komt voort uit noodzaak om voldoende speelsters op de been te brengen	Samenwerking komt voort uit de wens om de kwaliteit te verbeteren	Samenwerking komt voort uit de wens om de kwaliteit te verbeteren én geldt voor alle meiden- en vrouwenteams
Voor wie	Alleen laagste team van een bepaalde leeftijdscategorie of laagste vrouwenteam	Samenwerking geldt per leeftijdscategorie (bijvoorbeeld alle O.15-teams). Deze mogelijkheid bestaat ook voor vrouwenafdelingen. Jongens en meiden gelden als aparte leeftijdscategorie	Samenwerking geldt voor alle meiden- en vrouwenteams
Aanvraag	Elk seizoen opnieuw goedkeuring aanvragen. Speelsterslijst overleggen per team, speelsters mogen alleen voor dit team uitkomen	Per seizoen aanvraag voor goedkeuring voor categorie B. Voor categorie A behoor je voor een periode van drie jaar een aanvraag in te dienen om samen te werken. Alle speelsters van die categorie krijgen een dispensatie (tweede speelgerechtigdheid) voor de andere vereniging	Aanvraag en goedkeuring voor periode van drie jaar. De vereniging krijgt voor de herkenbaarheid een nieuwe fictieve entiteit. Een nieuwe naam, die begint met SVO.

Constructief samenwerken

Voor kleine verenigingen die hun nog wat beperkte meiden- en vrouwenvoetbalaanbod willen vergroten, is het de moeite waard om eens de mogelijkheden voor een

samenwerking met een andere vereniging te onderzoeken. Uiteraard is elke vereniging vrij om hieraan zelf invulling te geven, maar enkele tips kunnen helpen bij het zetten van de eerste stappen.

Draagvlak

Zo is het belangrijk dat er draagvlak en enthousiasme binnen de eigen vereniging is voor een mogelijke samenwerking. Maak het onderwerp daarom eerst bespreekbaar bij het bestuur en de kartrekkers van het meidenvoetbal. Bespreek wat de kansen van een mogelijke samenwerking zijn, en waar wellicht uitdagingen of valkuilen liggen.

Werkgroep

Stel vervolgens een interne werkgroep van circa drie personen samen die de mogelijkheden voor samenwerking verder gaat onderzoeken. Inventariseer welke verenigingen in de omgeving meiden hebben, en om hoeveel meiden het gaat. Houd er rekening mee dat een samenwerking werkbaar is tot op een afstand van plusminus twaalf kilometer. Ga ook met de huidige leden in gesprek over de wensen en behoeften van de meiden. Zodat je dit kan meenemen in het traject. Je doet het uiteindelijk voor de meiden.

Gesprek

Ga een gesprek aan met de verenigingen waarmee een samenwerking gewenst is en bespreek de kansen die een samenwerking zou kunnen opleveren. Zowel voor de meidenleden als voor de vereniging. Betrek zowel het bestuur als de kartrekkers van het meiden- en vrouwenvoetbal van de verenigingen bij de gesprekken.

Projectteam

Wanneer een of meerdere verenigingen geïnteresseerd zijn, dan is het aan te raden met deze verenigingen een projectteam samen te stellen, waarin ook de besturen vertegenwoordigd zijn. Om draagvlak te creëren bij de leden is het raadzaam om

leden te betrekken bij het proces en op de hoogte te houden. Bespreek in het projectteam de kansen en mogelijkheden, maar ook de uitdagingen die een samenwerking met zich meebrengt. Informeer bij de KNVB naar de verschillende vormen van samenwerking tussen verenigingen en naar de regels en richtlijnen. Een medewerker van de KNVB kan een projectteam ondersteunen en adviseren.

Visie document

Het projectteam kan eveneens een visie-document opstellen waarin de vorm van samenwerking, de ambities en de concrete activiteiten van het samenwerkingsverband voor lange en korte termijn worden beschreven. Denk hierbij aan doelstellingen met betrekking tot het bevorderen van instroom, het voorkomen van uitstroom en het verhogen van de kwaliteit van het meidenvoetbal. Wanneer (de besturen van) alle verenigingen akkoord zijn met het document, kan de samenwerking in gang worden gezet. Ook kunnen leden worden ingelicht over de samenwerking.

Plan van aanpak

In een plan van aanpak beschrijf je concreet hoe de samenwerking eruit komt te zien met betrekking de teamindelingen, de organisatiestructuur, de naamgeving, de kleding, het gebruik van accommodatie, de financiële afspraken en het technisch beleid. Stel ook vast voor welke termijn de samenwerking geldt. Licht alle betrokken meidenleden, kaderleden en ouders in via bijeenkomsten of een persoonlijk gesprek. Presenteer de samenwerking binnen de vereniging.

Kick-off

Trap de samenwerking af met een leuke gezamenlijke activiteit. Zoals een kick-off en een toernooi voor alle meiden- en vrouwenleden.

Wanneer een samenwerking tot stand is gebracht en goed loopt, mag zo'n cluster van verenigingen zich met recht vergelijken met een vereniging die in haar eentje plaats biedt aan hetzelfde aantal meiden en vrouwen. Bewaak ook in deze situatie de kwaliteit en voortgang.

Tot slot

Wat kan de KNVB betekenen?

Op verzoek van verenigingen komt een KNVB-medewerker graag op bezoek, voert een-op-een-gesprekken om te spiegelen, te reflecteren en te adviseren over de wijze waarop de vereniging beleid op het gebied van meiden- en vrouwenvoetbal kan maken en kan doorontwikkelen. Een KNVB-verenigingsontwikkelingstraject begint met een eerste oriëntatie met de kartrekkers van het meiden- en vrouwenvoetbal én het bestuur. Dit wordt gevolgd door een aantal thematische sessies en mogelijk concrete ondersteuningsactiviteiten.

In het eerste gesprek komen de wederzijdse verwachtingen en de voorwaarden voor ondersteuning door de KNVB aan bod. Dit legt de basis voor toekomstige samenwerking. Naast deze persoonlijke consultaties is ook handzame informatie over beleidsontwikkeling ruim beschikbaar, op www.knvb.nl.

Met dank aan

Maarten de Backer, Roos Brouwer, Jasper Bulters, Sabrina Cols, Laura Daanen, John Kaersenhout, André Koolhof, Laura van Leeuwen, Daphne Koster, Marije Min, Mirelle van Rijbroek, Dimphy Rutten, Alied Schuiringa, Wim van der Wal.

Over de schrijver

Jeroen Siebelink is schrijver en journalist. Van zijn hand verscheen de biografie *De Wolf, John*, de verhalenbundel *Voetbalgenen, Vaders en Zonen van Oranje*. Eerder schreef hij *De Voetbalbelofte, Achter de Schermen van de Jeugdopleiding*. Voor de KNVB ontwikkelt hij *Allemaal Uitblinkers*, een handboekenserie plus dvd's voor trainers-coaches in het amateurvoetbal.

Colofon

Copyright © 2016 KNVB/Jeroen Siebelink
Fotografie: Laurens Lindhout, Jeroen Putmans, Eric Verhoeven
Vormgeving: Vandenberg, Maarn

KNVB.NL

